

Fenomén křehkých států po konci Studené války

Lucie Hrubá

Vybrané bezpečnostní konflikty

2022: prezentuji 25.4

Studená válka – shrnutí

1947 - 1991

- USA x SSSR
- Otevřeně, ale omezeně - politická, ekonomická a propagandistická sféra
  - Omezené použití zbraní
- Studená válka vychází ze světového uspořádání po 2. světové válce
  - **SSSR – 1948:** dosazení komunistických vlád ve Východním Bloku Evropy
  - **1949:** SSSR atomová hlavice a vznik NATO

Studená válka II

- 1948-53 VRCHOL
- 1950 – 1953 – Korejská válka
- 1955 – VARŠAVSKÁ SMLOUVA
- 1962 – Kubánská raketová krize
- 1985 – nástup Gorbačova – snahy o demokratizaci sovětského politického systému
- 1991 – **zhroucení SSSR – KONEC STUDENÉ VÁLKY**

 1 Russia	 6 Ukraine	 11 Kazakhstan
 2 Estonia	 7 Moldova	 12 Uzbekistan
 3 Latvia	 8 Georgia	 13 Turkmenistan
 4 Lithuania	 9 Armenia	 14 Kyrgystan
 5 Belarus	 10 Azerbaijan	 15 Tajikistan

Definice křehkého státu

- **Africká rozvojová banka**
  - *„Zvýšené riziko institucionálního zhroutení, kolapsu společnosti nebo vzniku násilného konfliktu.“*
- **Evropská unie**
  - Slabé či selhávající struktury
  - Neschopnost či neochota státu plnit jeho základní povinnosti:
    - Poskytovat služby a řídit své zdroje,
    - vymáhat spravedlivě právo,
    - dodržovat rovný přístup k moci
    - zajišťovat bezpečnost a ochranu obyvatelstva
    - Prosazovat práva a svobody občanů

Jak vzniká křehkost... (příčiny)

a) Slabé postavení institucí – kombinace autokracie a demokracie

b) V literatuře existují 3 teorie, které se snaží ukázat příčiny vzniku křehkého státu

1. Analýza nákladů a přínosů povstání
2. Ekonomická výkonnost
3. Tzv. teorie modernizace

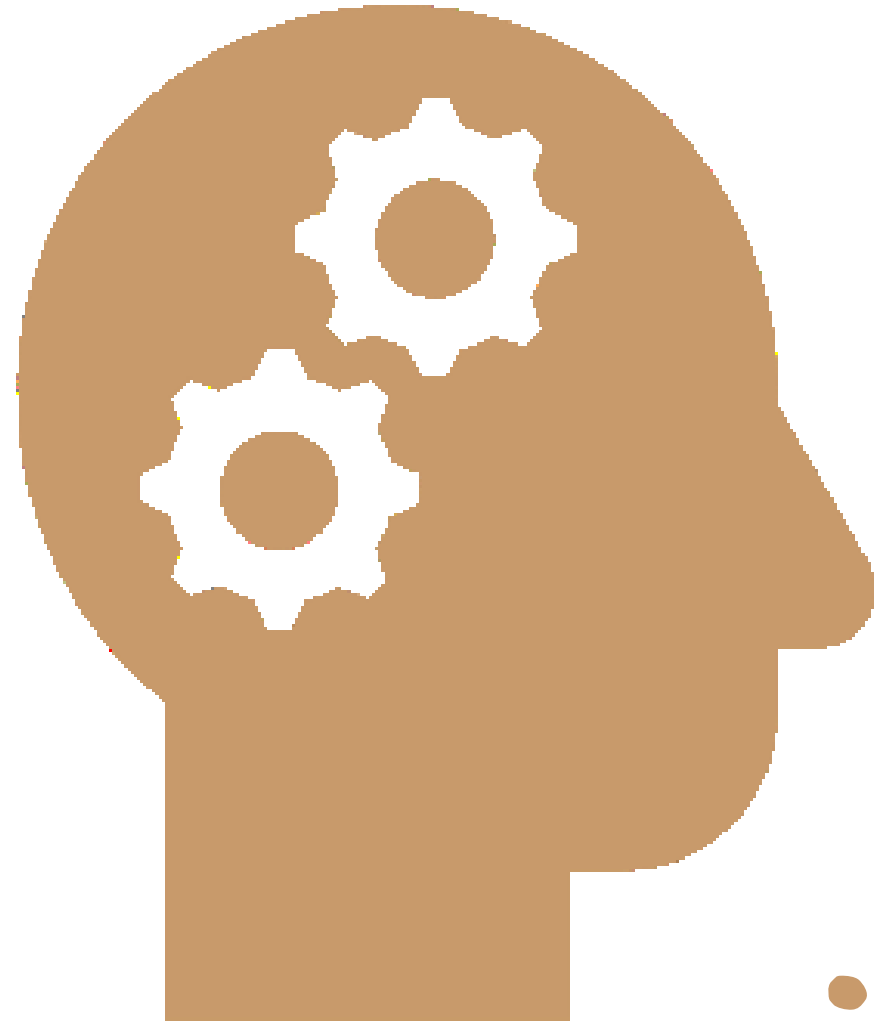

Jak vzniká křehkost II

---

c) Z teorií tedy vychází, že hlavní faktory pro vznik křehkosti státu jsou:

- i. Ekonomický rozvoj
- ii. Přírodní zdroje
- iii. Historie násilných konfliktů
- iv. Transformace státu
- v. Vnější šoky
- vi. Geografie, klima a výskyt nemocí
- vii. Mezinárodní systém

Bezpečnostní hrozby plynoucí z křehkosti a nestability států (důsledky)

-
- Silný vztah mezi křehkostí státu a vznikem konfliktů

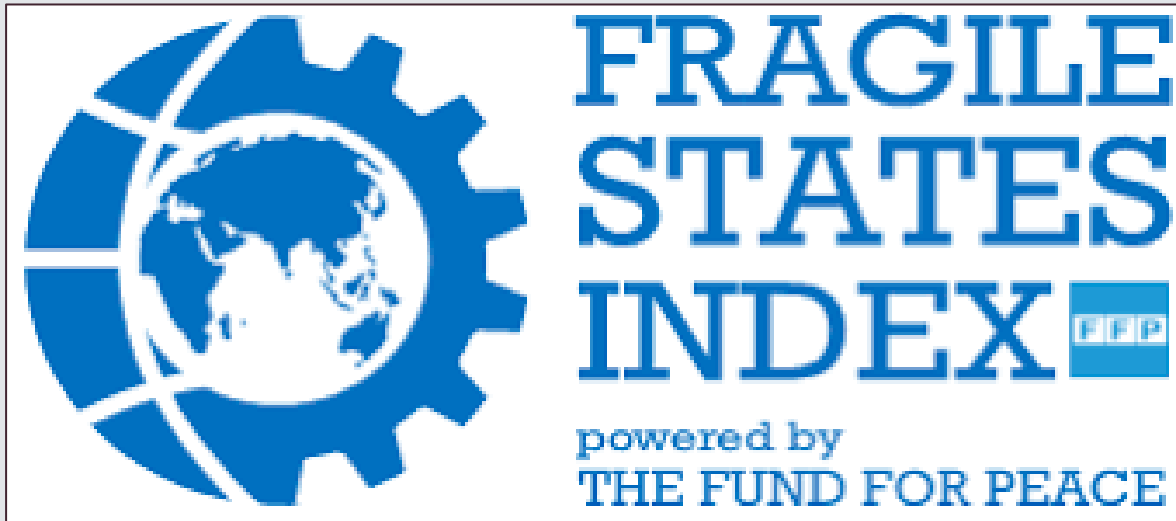
1. NESTABILNÍ SITUCE

- Hrozba pro udržitelný rozvoj a zachování míru
- Časté násilné konflikty - jedná se převážně o vnitřní konflikty či se zapojením okolních států
- Vznik teroristických uskupení
- Migrace ze země – vytváří vnitřní hrozby pro cílové země

2. NÍZKÝ PŘÍJEM A SLABÝ RŮST

- Nedostatek státních kapacit

Fragile State Index - indikátory

FSI – vytvořil rámec hodnocení
konfliktů **CAST**

Používá **12**
indikátorů
rozdělených
do 4.
skupin:

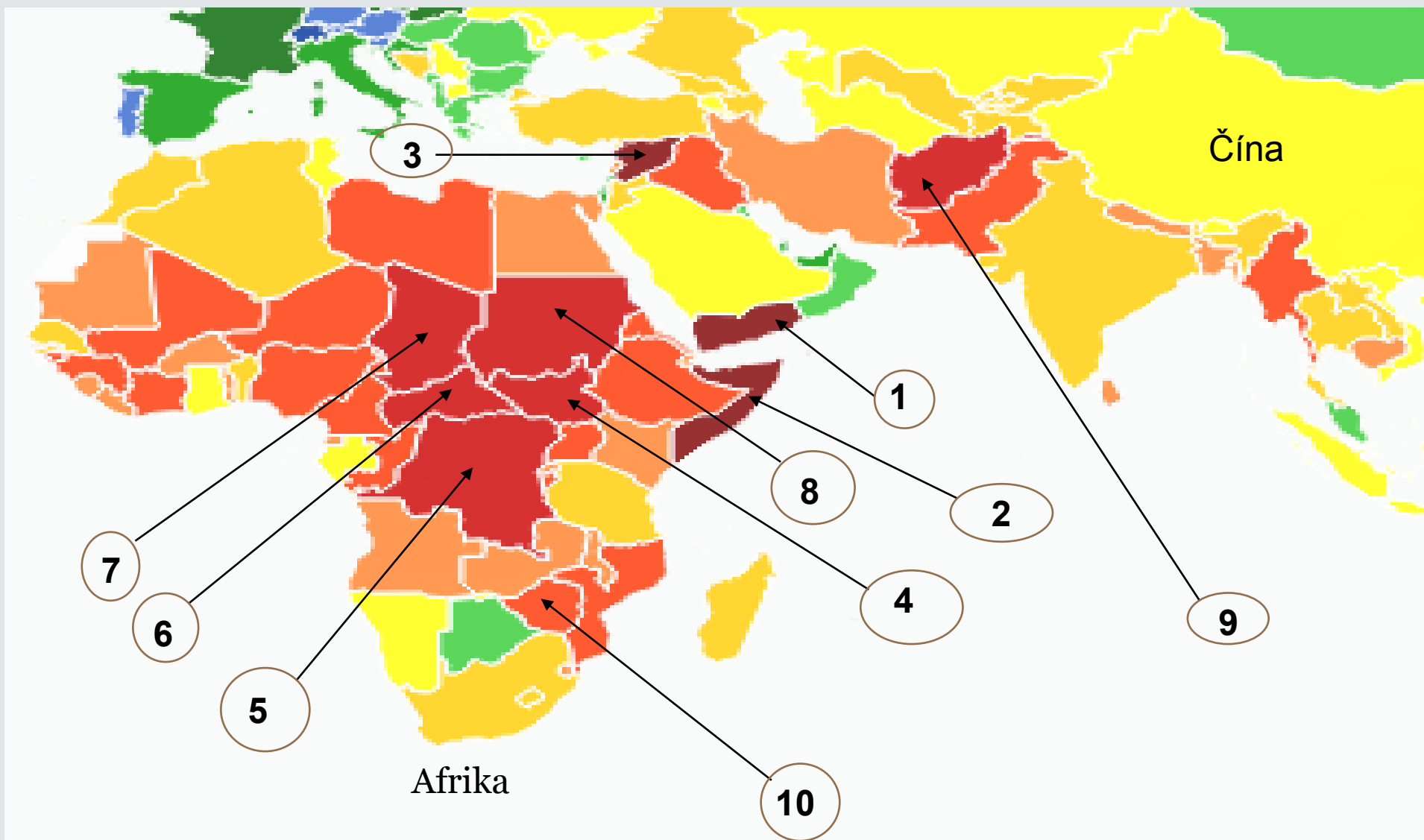
- Ukazatele soudržnosti
- Ekonomické ukazatele
- Politické ukazatele
- Společenské ukazatele

Výsledek ukazuje míru zranitelnosti
daného státu vůči kolapsu

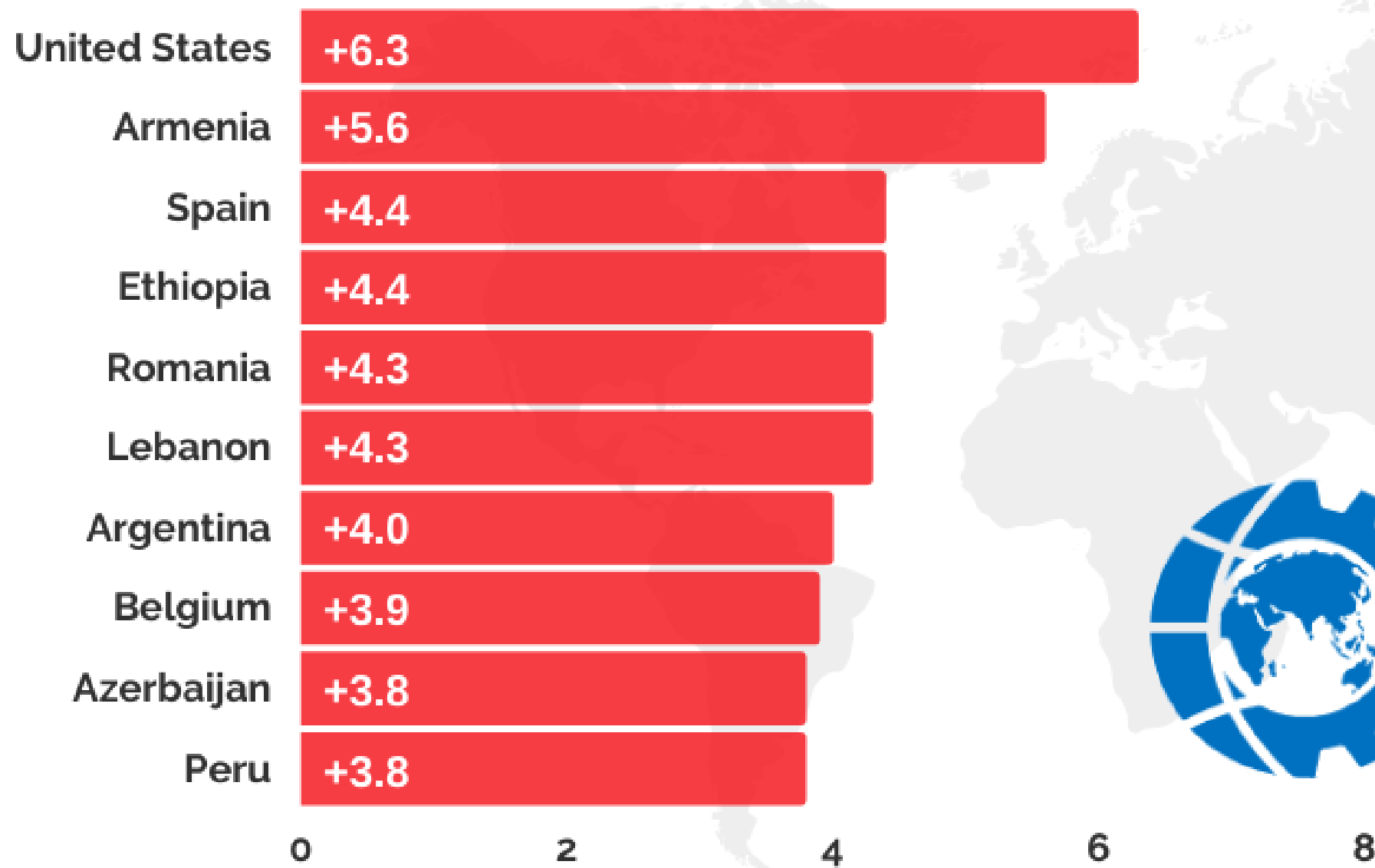

Výčet vybraných křehkých států

1. **Jemen** - 111.7
2. **Somálsko** – 110.9
3. **Sýrie** - 110.7
4. **Jižní Sudán** – 109.4
5. **Kongo** - 108.4
6. **Středoafriická republika** - 107
7. **Chad** – 105.8
8. **Sudán** – 105.2
9. **Afghánistán** – 102.1
10. **Zimbabwe** – 99.1

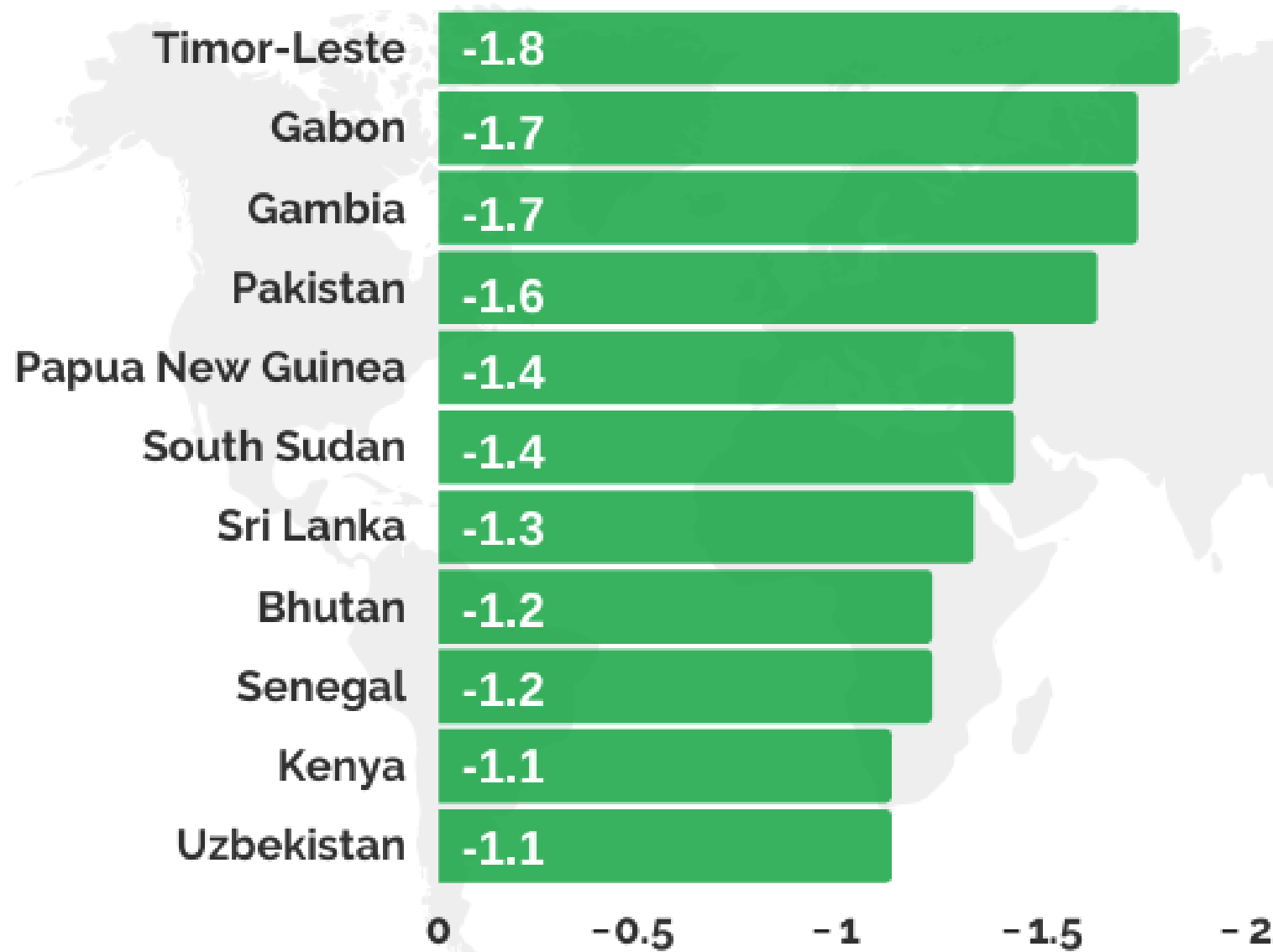
Biggest increase in fragility (1 year)

**FRAGILE
STATES
INDEX**

powered by
THE FUND FOR PEACE

Biggest decrease in fragility (1 year)

**FRAGILE
STATES
INDEX**

powered by
THE FUND FOR PEACE

Rozbor vybraných křehkých států

Zopakování teoretických znaků křehkých států na konkrétních příkladech.

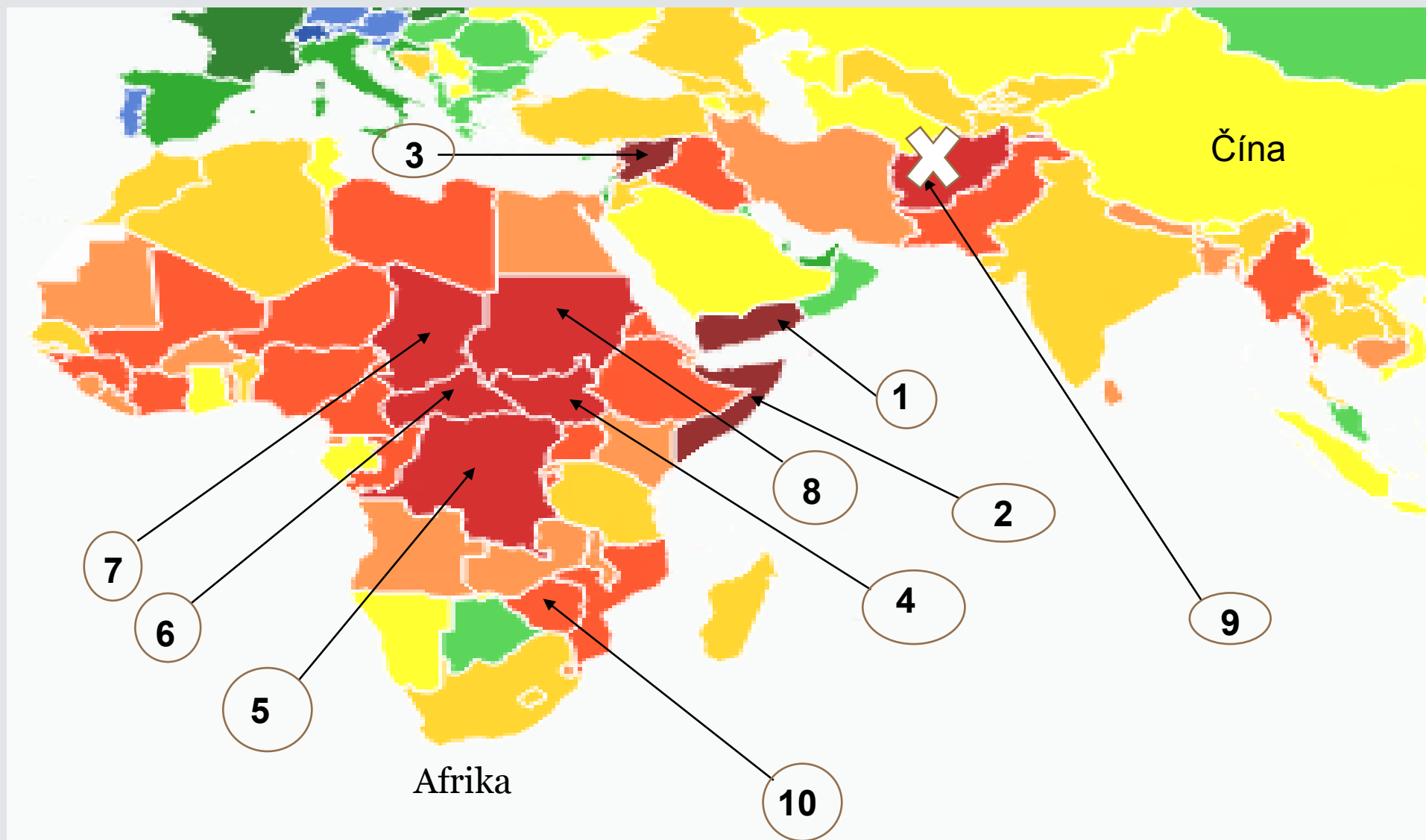
Afghánistán

Sýrie

Jemen

Výčet vybraných křehkých států

9. Afghánistán – 102.1

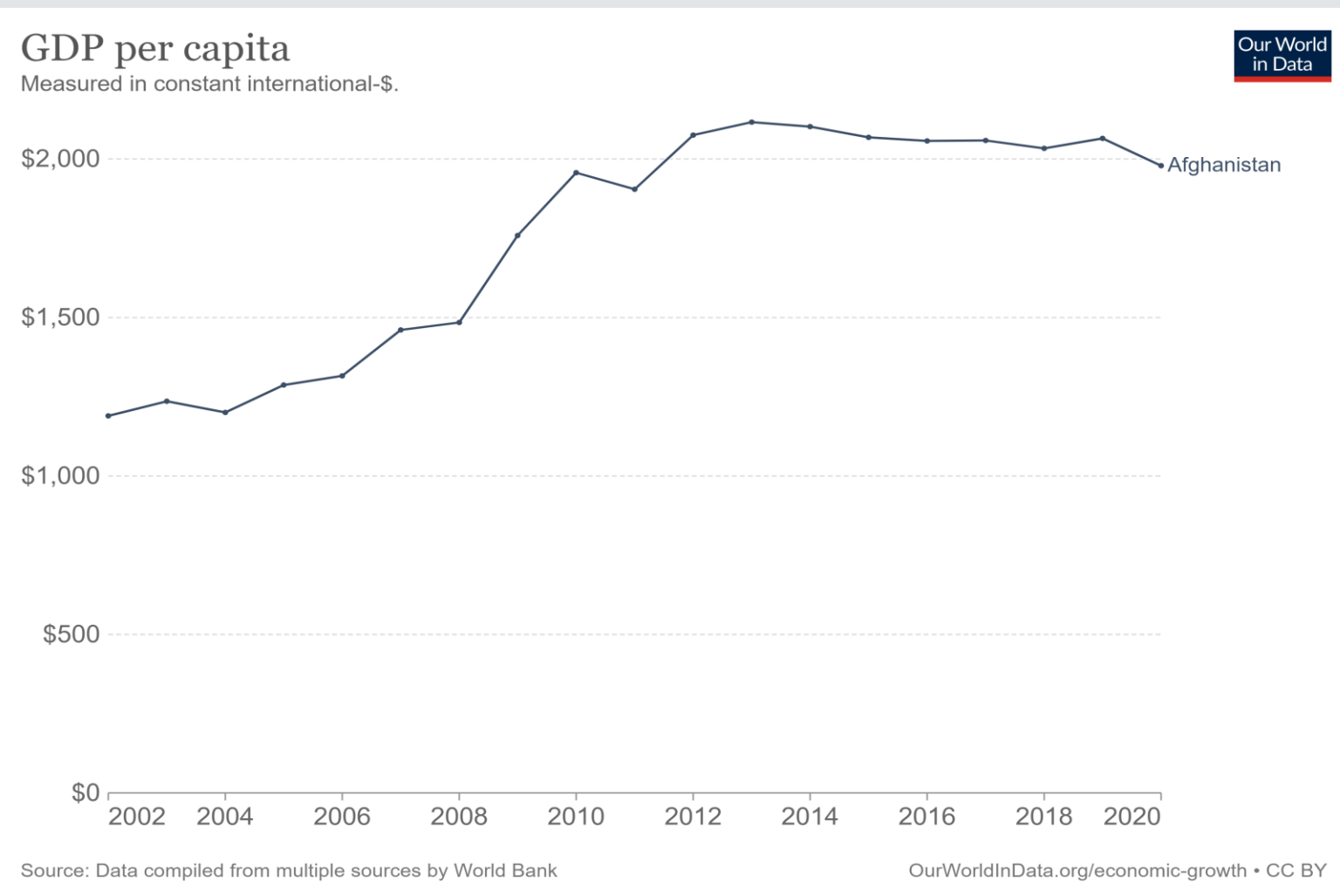
Afghánistán I – ukazatele soudržnosti

- Bezpečnostní aparát
  - Nyní de facto není - Země je pod nadvládou Talibanu.
  - Afghánští vojáci i policisté jsou často negramotní a mají katastrofální smysl pro povinnost a slabou vůli bojovat
  - **300 tisíc afghánských** vojáků VS **70 tisíc** vojáků **Taliban**
- Frakce elit
  - Někteří vysoce postavení funkcionáři krátce po převratu Talibanu přeběhli na jejich stranu
- Skupinové stížnosti na situaci
  - Humanitární krize

Afghánistán II – ekonomické ukazatele

- Ekonomický pokles:

- Kolaps bankovního systému
- Nedostatek likvidity
- Sankce, zmrazení státního majetku

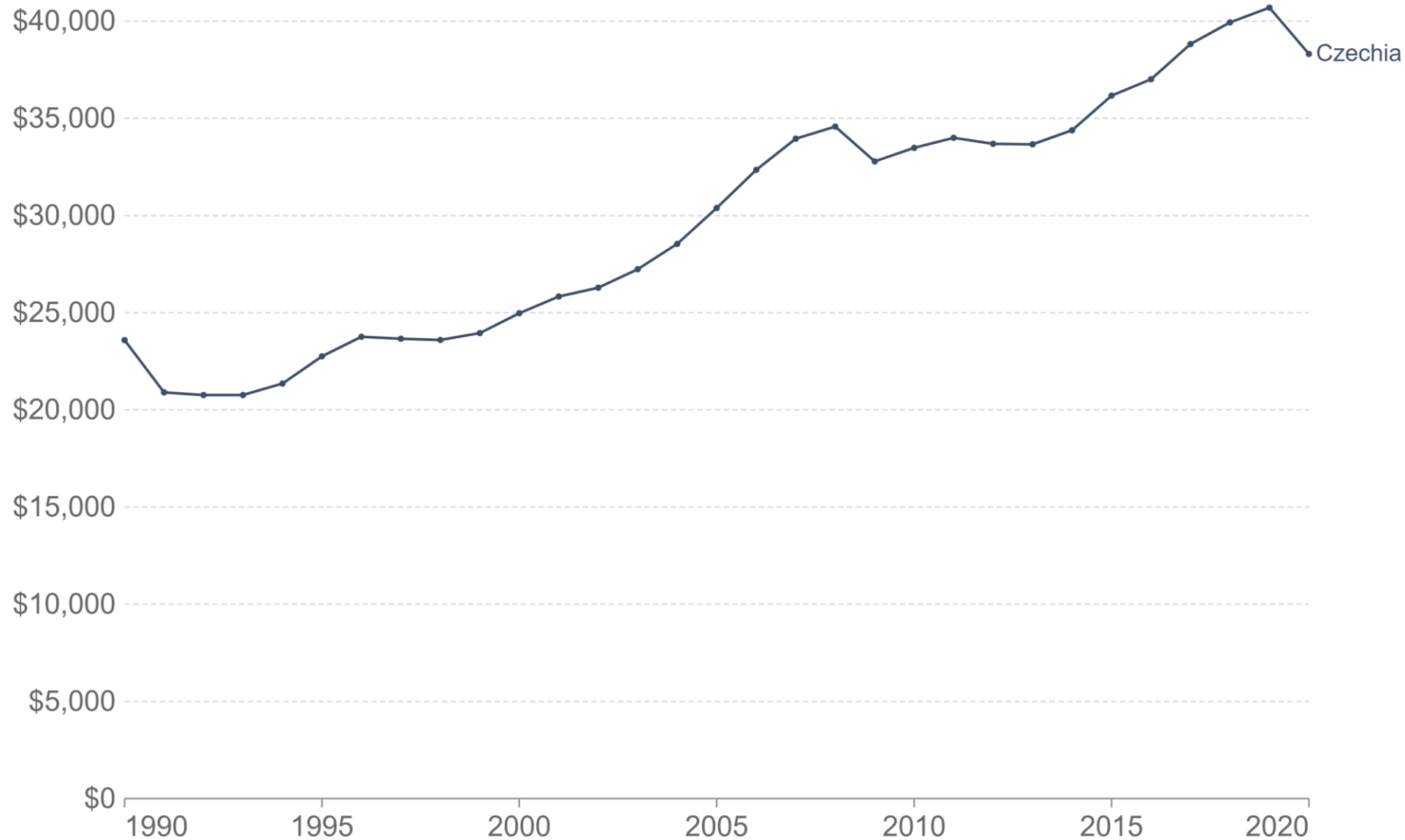
- Migrace ze země:

- **2022** -1.507 (3.34% pokles z 2021)
- **2021** -1.559 (3.29% pokles z 2020)
- **2020** – 1.612 (3.12% pokles z 2019)
- **2019** – 1.664 (3.03% pokles z 2018)

- Nerovnoměrný ekonomický růst

GDP per capita

Measured in constant international-\$.

HDP ČR

Afghánistán III – Politické ukazatele

- Legitimita státu
  - Talibanu je přiznávána různá míra legitimacy různými aktéry – **OFICIÁLNĚ NIKDO**
  - Čína – chtěla Taliban začlenit do projektu Hedvábná stezka (ale má obavy ze jeho nepředvídatelnosti)
  - Pákistán – rozdělená politická scéna – odlišné názory
  - Rusko? – oficiálně ne – mlží svůj postoj
- Veřejné služby
  - Centrální banka – nefunguje (vysoká inflace) – dalo by se zařadit do ekonomických ukazatelů
  - Kolaps základních zdravotnických a vzdělávacích služeb
  - Celková neexistence veřejných služeb

Afghánistán III – Politické ukazatele II.

- Lidská práva
  - Ženy, novináři, bývalí představitelé afghánského státu, válečné zločiny, - především zabíjení civilistů
- Právní stát
  - Šaría

Afghánistán IV – Společenské ukazatele

a) demografický tlak

- Růst populace tempem 2,33% - 3 340 průměrný počet narozených za den
- Úmrtí/den: 663

b) počet uprchlíků

- Za den průměrně uprchne 166 lidí

c) četnost vnějších zásahů

- Po 2. světové válce: USA a SSSR
- 2001 – USA (odveta za 11.9) – 2021 – a reakce na nevydání Usáma bin Ládina
  - Později i s podporou NATO

Rozbor vybraných křehkých států

Zopakování teoretických znaků křehkých států na konkrétních příkladech.

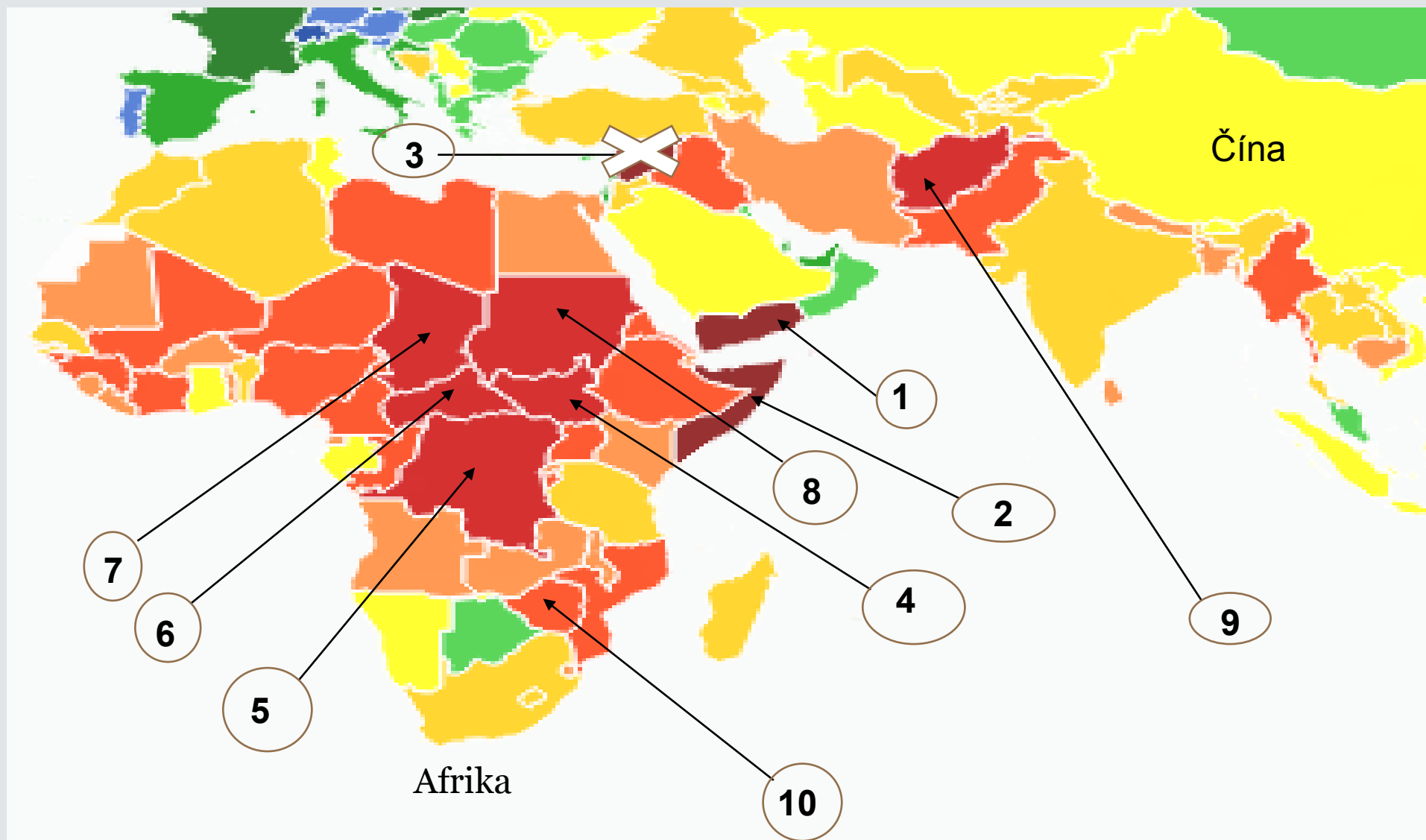
Afghánistán

Sýrie

Jemen

Výčet vybraných křehkých států

3. Sýrie - 110.7

Sýrie I – Ukazatele soudržnosti

Bezpečnostní aparát

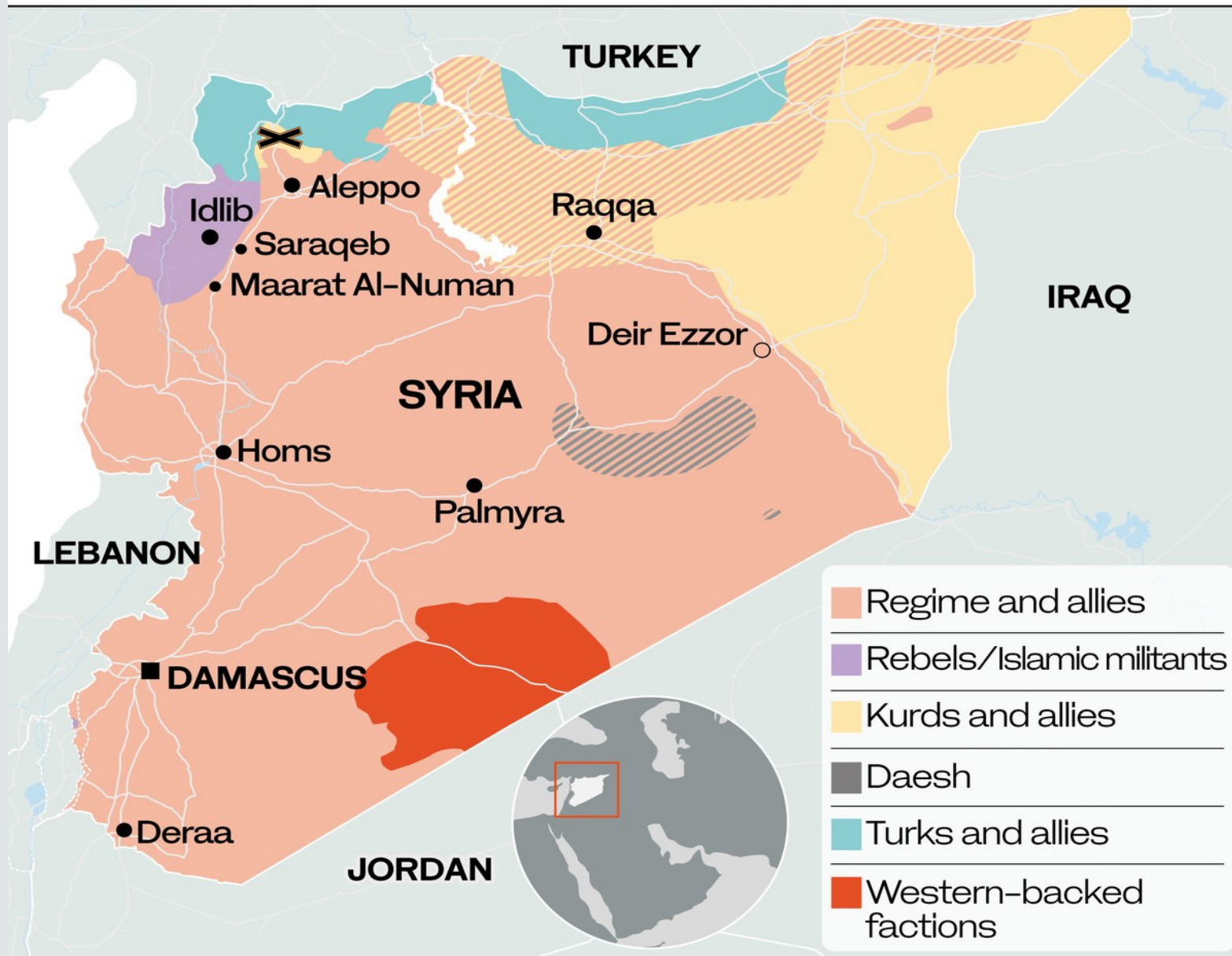
- Probíhající občanská válka: čili 2 armády – každá pro 1 stranu
- Státní armáda
- Svobodná syrská armáda – založena 2011 → dnes spíše kriminální skupina: ale oficiální armáda Sýrie
- 2018: Trump stáhl ze Sýrie americké vojáky

Skupinové stížnosti na situaci

- Masové hroby
- brutálně potlačované demonstrace
- dezerce vojáků
- celková vyčerpanost společnosti z dlouho probíhající občanské války

SYRIA: A DIVISION OF THE SPOILS

Political situation 10 years after the outbreak of civil war

Sources: SOHR, AFP bureaux

ARAB NEWS

Sýrie: FRAKCE ELIT

- Rozdělené území po 10ti letech občanské války
- **Režim a spojenci**
- **Rebelové – islámské militantní skupiny**
- **Kurdové** – „Syrské demokratické síly“
- **Turecko a spojenci**
- **Západem podporované skupiny**
- **Daesh**

Sýrie II – ekonomické ukazatele

- ekonomický pokles
  - **Kurz syrské libry:** 1SYP = 0.0090 Kč
  - **Inflace:** cca 160% za r. 2020
- Nezaměstnanost: 10%
  - Pro srovnání ČR má 3%

TET WORLD

SYRIAN ECONOMY UNDER PRESSURE

Sýrie III – Politické ukazatele

- **Legitimita státu**
  - Legitimita mezi arabskými státy?
  - Bašár Asad
  - Rusko? – uznává rebely?
- **Veřejné služby**
  - Špatná dostupnost pro chudší obyvatelstvo – v souvislosti s pandemií COVID-19: zhoršení situace

Bašár Asad

Sýrie III – Politické ukazatele II

- Diskriminace žen, dětské sňatky
- Autoritářský režim – mučení a další nelidské zacházení při protestech proti vládě
- Únosy lidí ze strany IS

Právní stát

- Primárně právo vychází z práva Šaría – sekundárně z francouzského občanského zákoníku
- Muslimské soudy a soudy pro ostatní sekty – spíše náboženské právo než právní stát

Sýrie IV – Společenské ukazatele

- Demografický tlak
  - Náboženství: **islám, křesťanství, drúzové**
- Počet uprchlíků
  - Syrští uprchlíci vytvořili největší migrační krizi na světě
- Četnost vnějších zásahů
  - Amerikou vedená intervence v občanské válce od 22.9.2014 – trvá
  - Ruská vojenská intervence od 30.září 2015 do 11. prosince 2017

Rozbor vybraných křehkých států

Zopakování teoretických znaků křehkých států na konkrétních příkladech.

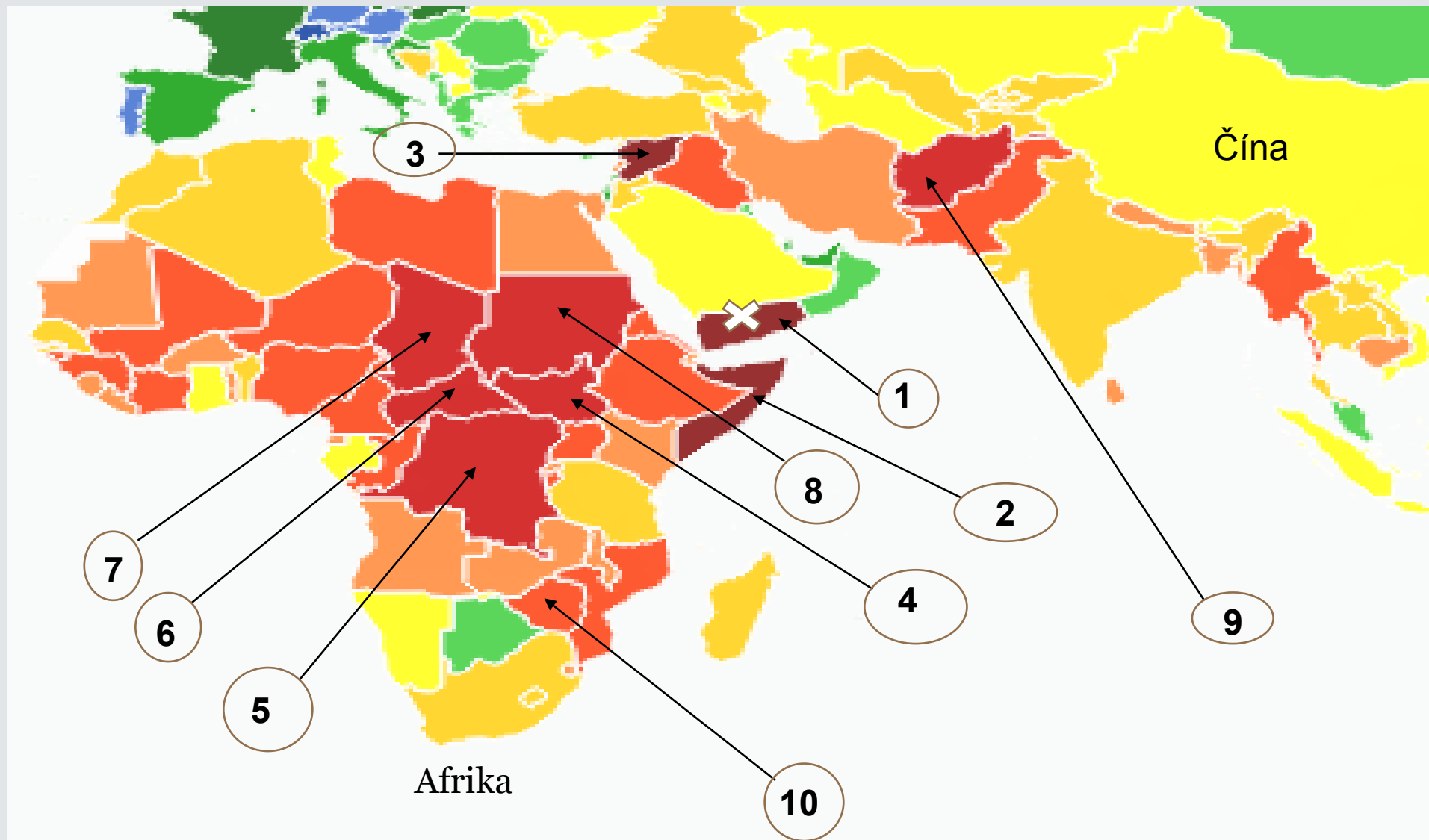
Afghánistán

Sýrie

Jemen

Výčet vybraných křehkých států

1. Jemen - 111.7

Jemen I – ukazatele soudržnosti

Bezpečnostní aparát

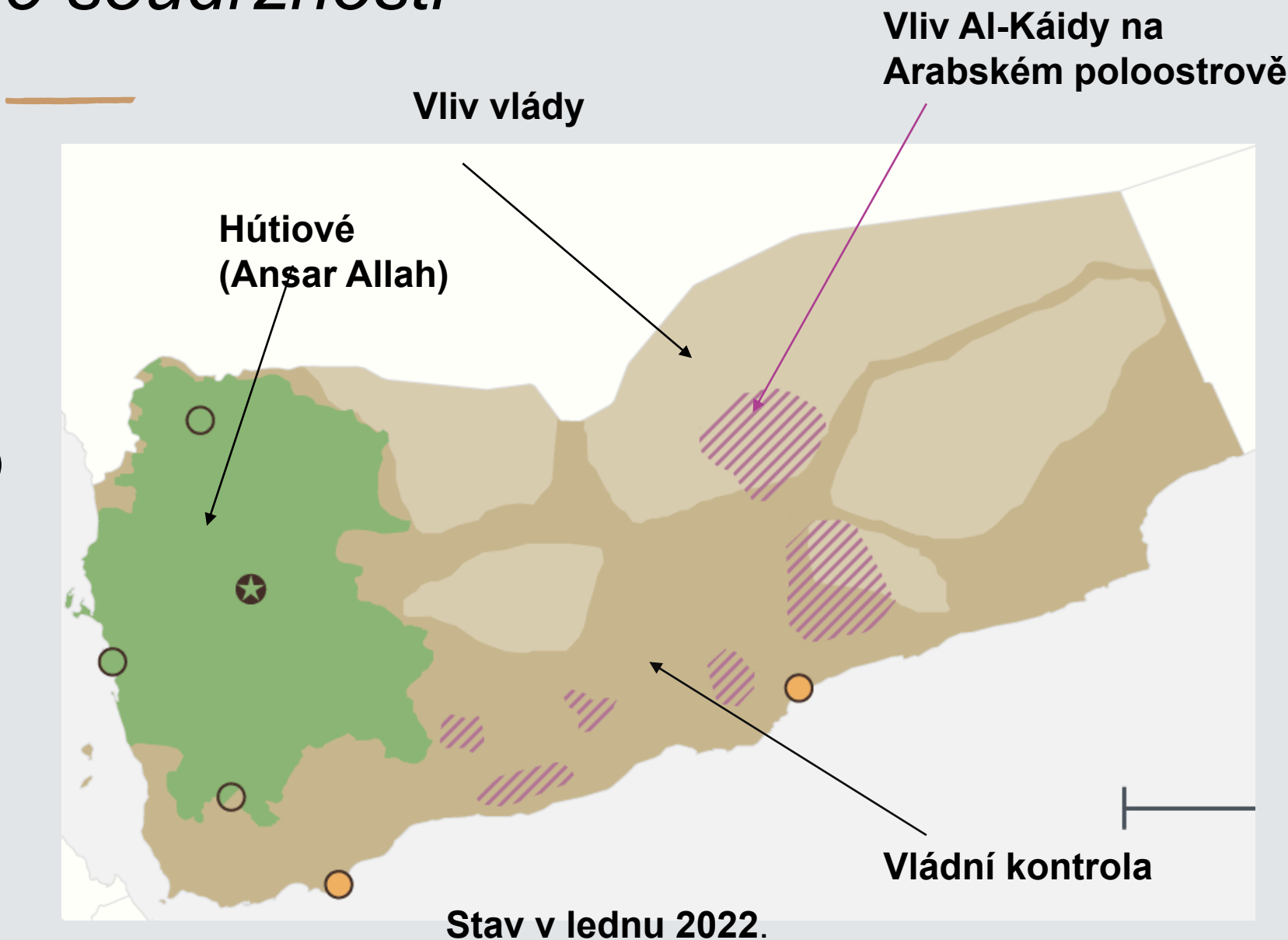
- Problém kmenové hierarchie; Gubernie

Frakce elit

- 2 hlavní strany:
  - Mezinárodně-uznávaná vláda
  - Hútiové (oficiálně Ansar Alláh)
- Teroristické uskupení
  - AQAP – Al Qaeda - sunitská organizace vytvořená z jemenských a saudi alquada členů

Skupinové stížnosti na situaci

- Útoky na civilisty, hladomor a nemoci (epidemie cholery)

Jemen II – politické ukazatele

- Legitimita státu
  - Prezident Abd Rabú Mansúr Hádí a jeho vláda
- Veřejné služby
  - Zdravotnictví, sociální pracovníci - fungují
  - Veřejné služby do jisté míry fungují i díky velké finanční podpoře západu (EU, USA)

Lidská práva

- Páchání válečných zločinů na lidech, děti nemají přístup ke vzdělání
- Chlapci nabíráni do armády pro boji proti Hútiúm, dívky nabírány jako špionky
- Mučení – i mladistvých, znásilnění žen je na denním pořádku

Právní stát

- Rozsáhlá korupce

Úkoly pro studenty:

Jak jiné státy naplňují definici? nebo

Jak by se situace dala podle vás změnit?

Rozděleny do 4 kategorií: (kategorie podle FSI)

- Soudržnost (Bezpečnostní aparát; Frakce elit; Skupinové stížnosti na situaci)
- Ekonomie (ekonomický pokles; nerovnoměrný ekonomický růst; Migrace ze země – zahrnuje i odchod intelektuálů)
- Politika (Legitimita státu; veřejné služby; Lidská práva a právní stát)
- Společnost (demografický tlak – např. stárnutí populace; počet uprchlíků; četnost vnějších zásahů)

Státy I: Afghánistán, Sýrie, Jemen

Státy II: Somálsko, Jižní Sudán, , Kongo, Středoafriická republika , Chad, Sudán
Zimbabwe

KONEC

Zdroje

- https://cs.wikipedia.org/wiki/Michail_Sergejevi%C4%8D_Gorba%C4%8Dov
- <https://fragilestatesindex.org/>
- [https://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Policy-Documents/Addressing Fragility and Building Resilience in Africa-The AfDB Group Strategy 2014%E2%80%932019.pdf](https://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Policy-Documents/Addressing_Fragility_and_Building_Resilience_in_Africa-The_AfDB_Group_Strategy_2014%E2%80%932019.pdf)
- <https://www.britannica.com/event/Cold-War>
- <https://www.britannica.com/event/Iron-Curtain>
- <https://www.crisisgroup.org/global/fragile-states-and-conflict>
- https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/terminology/wcms_504528.pdf
- https://www.nato.int/cps/us/natohq/declassified_138294.htm
- https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/afghanistan-taliban-kabul-usa-stahovani-vojaku-nato-dezerce-moralka-cesko_2108170010_eku
- <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=AF>
- <https://www.businessinfo.cz/navody/afghanistan-souhrnna-teritorialni-informace/2/>
- <https://ageconsearch.umn.edu/bitstream/12824/1/pr050007.pdf>

Zdroje II

- <https://www.airuniversity.af.edu/JIPA/Display/Article/2891270/legitimacy-and-international-development-in-a-taliban-dominated-afghanistan/>
- <https://www.worldbank.org/en/country/afghanistan/overview#1>
- https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/saria-taliban-afghanistan-statni-zrizeni-demokracie-joe-biden.A210819_095128_zahranicni_aha
- <https://worldpopulationreview.com/countries/afghanistan-population>
- <https://www.hrw.org/legacy/backgrounders/asia/afghan-bck1023.pdf>
- <https://www.youtube.com/watch?v=HV9jdvTL6zE>
- <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/>
- <https://www.arabnews.com/node/1996421/middle-east>
- https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/valka-v-syrii-rezim-basara-asada_2202082045_ern
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Ba%C5%A1%C3%A1r_al-Asad
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Idlib>
- <https://www.ispionline.it/en/pubblicazione/iraq-and-syria-daesh-coming-back-33008>
- <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/clanek/navrat-osmanske-rise-turecko-si-nepozorovane-privlastnuje-sever-syrie-40364755>
- <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/syrane-voli-pristiho-prezidenta-asada-kritika-zapadnich-zemi-nejajima/2042406>
- <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3401358-syrie-se-vraci-do-arabskeho-zahranicnepolitickeho-ringu-na-obnoveni-vztahu-pracuie-rada>

Zdroje III

- <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/syrane-voli-pristiho-prezidenta-asada-kritika-zapadnich-zemi-nezajima/2042406>
- <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3401358-syrie-se-vraci-do-arabskeho-zahranicnepolitickeho-ringu-na-obnoveni-vztahu-pracuje-rada>
- <https://www.economist.com/graphic-detail/2022/02/09/a-new-low-for-global-democracy>
- <https://www.britannica.com/place/Syria/Local-government>
- <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/un-strategic-framework-syrian-arab-republic-2022-2024>
- <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/syria>
- <https://www.worldometers.info/world-population/syria-population/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/American-led_intervention_in_the_Syrian_civil_war
- <https://www.wilsoncenter.org/publication/safety-and-security-yemen-main-challenges-and-stakeholders>
- <https://www.cfr.org/background/yemen-crisis>
- <https://www.arabnews.com/node/1883521/middle-east>
- <https://www.lekari-bez-hranic.cz/clanek/jemen-statni-zdravotnici-zachranuji-zivoty-ale-nedostavaji-plat>
- <http://world-psi.org/en/public-services-union-psu-yemen>
- <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/yemen>